

Informatiebericht SUA

Openbaar

Van	IND / SBJZ
Nummer & Titel	IB 2026/27 Beoordeling schrijnende omstandigheden
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Procesoverstijgend
InformIND Thema	Discretionaire bevoegdheid in eerste, tweede of volgende verblijfsaanvragen / artikel 3.6ba Vb / B11/2.5 en 3.1 Vc / C1/7 Vc en C6/8.2 Vc Beoordeling schrijnende omstandigheden
Geldig vanaf	09-07-2026
Geldig tot en met	09-01-2027

1 Aanleiding

In 2019 is artikel 3.6ba in het Vreemdelingenbesluit (Vb) opgenomen met als doel de discretionaire bevoegdheid van artikel 14 van de Vreemdelingenwet (Vw) in te perken tot de eerste aanvraagprocedure in Nederland. De toepassing van deze bevoegdheid is in de Nota van Toelichting gemandateerd aan de hoofddirecteur van de IND (nu DG IND)¹.

Daarnaast is er een aantal categorieën gecreëerd voor groepen die op grond van artikel 3.4, lid 4, Vb, artikel 3.48, lid 2, onder b, Vb en artikel 3.51, lid 4, Vb een verblijfsvergunning op (niet-)tijdelijke humanitaire gronden kunnen krijgen. Zie hiervoor respectievelijk artikel 3.16a VV en artikel 3.24aa, lid 1 en 2, VV.

Op 27 augustus 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) geoordeeld dat de discretionaire bevoegdheid niet is ingeperkt met de wijziging van het Vb in 2019 omdat er geen grondslag in de Vw is om de (discretionaire) bevoegdheid uit artikel 14 in te perken². Dat betekent dat de minister ook in tweede en volgende aanvragen van de discretionaire bevoegdheid gebruik kan maken.

2 Hoe te handelen

In dit informatiebericht lees je hoe je schrijnende omstandigheden moet beoordelen in het kader van verblijfsaanvragen.

Dit informatiebericht vervangt het IB 2019/81. Het IB is geactualiseerd en bevat ook handvatten hoe in tweede en volgende verblijfsaanvragen schrijnende omstandigheden te toetsen. Daarnaast vervalt hiermee het IB 2025/40.

3 Toelichting

Er bestaan twee verschillende toetsingskaders. Een voor eerste in Nederland ingediende aanvragen (zie toelichting in par. 3.1) en een voor tweede en volgende aanvragen (zie toelichting in par. 3.2). In paragraaf 3.3 lees je terug wat de handelswijze in bijzondere procedures is, zoals samenloop met de Asiel- en migratiebeheerverordening (AMbV) en slachtoffers van mensenhandel. In paragraaf 3.4 staan de procedurele aspecten. Bij dit IB hoort ook een bijlage met een

¹ Staatsblad 2019, 143 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

² Uitspraak 202302288/1/V1 - Raad van State

stroomschema.

3.1 Toetsingskader eerste in Nederland ingediende aanvraag

Deze paragraaf bevat een nadere uitwerking van artikel 3.6ba Vb, paragraaf B11/2.5.1 en C1/7 van de Vreemdelingencirculaire (Vc).

3.1.1. Wanneer toets je aan artikel 3.6ba Vb?

Bij een eerste in Nederland ingediende asielaanvraag of reguliere aanvraag toetst de IND **ambtshalve** of sprake is van een schrijnende situatie die gelegen is in een samenstel van bijzondere omstandigheden die de vreemdeling betreffen.

De IND toetst **niet ambtshalve** aan artikel 3.6ba Vb bij:

- tweede of volgende aanvragen³;
- aanvragen voor onbepaalde tijd;
- MVV TEV-aanvragen en overige aanvragen waarbij de vreemdeling nog in het buitenland verblijft;
- EU-procedures (op grond van richtlijn 2004/38, artikel 10 van verordening 492/2011, artikel 20 VWEU en artikel 21 VWEU);
- verlengingen en intrekkingen;
- buiten behandelingstelling van de aanvraag;
- vreemdelingen op wie de Dublinverordening of de AMbV van toepassing is (zie verder bij 3.3.1);
- gevaar voor de openbare orde of de nationale veiligheid;
- aanvragen waarbij de vreemdeling voldoet aan het gevraagde verblijfsdoel of aan een ander verblijfsdoel waar je aan moet toetsten in het kader van een resttoets.

Zie hiervoor ook het stroomschema in de bijlage.

LET OP:

Als er in de eerste in Nederland ingediende aanvraag niet ambtshalve aan artikel 3.6ba Vb wordt getoetst (bijvoorbeeld bij de AMbV) en de vreemdeling dient vervolgens een nieuwe aanvraag in, dan wordt deze nieuwe aanvraag aangemerkt als een tweede aanvraag. Je toetst in dat geval **niet** ambtshalve aan artikel 3.6ba Vb. Dat maakt dat in een aantal situaties bij een vreemdeling dus nooit getoetst zal worden of sprake is van een schrijnende situatie in de zin van artikel 3.6ba Vb.

3.1.2 Welke omstandigheden weeg je mee in de toets aan artikel 3.6ba Vb?

Alleen omstandigheden die zich in Nederland hebben voorgedaan

Omstandigheden die zich in het land van herkomst, of onderweg tijdens de reis naar Nederland hebben voorgedaan, weeg je in beginsel niet mee in de beslissing of er sprake is van schrijnende omstandigheden. De toets is dus niet te vergelijken met bijvoorbeeld de asieltoets. Eventuele gevolgen die voortvloeien uit situaties die zich buiten Nederland hebben voorgedaan, weeg je wel mee in de toets. Denk hierbij ook aan psychische problematiek door wat de vreemdeling heeft meegemaakt gedurende zijn verblijf buiten Nederland.

Wanneer iemand een reguliere aanvraag indient en in het kader van de resttoets louter asielgerelateerde omstandigheden aandraagt die met het land van herkomst te maken hebben, kun je de vreemdeling doorverwijzen naar de asielprocedure. Daar worden deze omstandigheden immers getoetst.

³ Met de term *tweede of volgende aanvrag* worden alle aanvragen bedoeld die zijn ingediend door/namens vreemdelingen die al in Nederland verblijven en die niet als een 'eerste in Nederland ingediende asielaanvraag of reguliere aanvraag' worden aangemerkt. Dus bijvoorbeeld een aanvraag wijziging beperking of een nieuwe aanvraag die is ingediend nadat een eerste in Nederland ingediende aanvraag is afgewezen.

In uitzonderlijke gevallen kan er echter reden zijn om de ogen niet geheel te sluiten voor de omstandigheden in het land van herkomst, of die zich naar alle waarschijnlijkheid zullen voordoen als de vreemdeling moet terugkeren naar zijn land van herkomst. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan gehandicapte kinderen die in het land van herkomst geen hulp kunnen krijgen. De situatie in het land van herkomst kan dus relevant zijn.

Hieronder wordt een aantal factoren omschreven die meegewogen kunnen worden in je beoordeling. Dit is geen uitputtende lijst. Of er sprake is van een schrijnende situatie als bedoeld in artikel 3.6ba Vb hangt af van de individuele omstandigheden van de casus.

(Ernstige) medische problemen

Bij een eerste in Nederland ingediend aanvraag kan (ernstige) medische problematiek, in samenhang met andere bijzondere omstandigheden, leiden tot een schrijnende situatie. Ook weeg je mee of meerdere gezinsleden te maken hebben met medische problematiek. Indien nodig, kan er een BMA-advies worden aangevraagd.

Een gezinslid is in Nederland overleden

Wanneer gedurende het verblijf in Nederland een gezinslid komt te overlijden, is dit een relevante omstandigheid bij de beoordeling van een schrijnende situatie. Zeker als het gezinslid in Nederland is begraven. De zwaarte van deze omstandigheid hangt ook hierbij wederom af van de individuele omstandigheden van het geval. Tevens is van belang wat de oorzaak is van het overlijden. Als bijvoorbeeld sprake is van een ongeval of incident waarbij ook nog sprake is van enige rol van de Nederlandse overheid (bijvoorbeeld wanneer een ongeval of incident op een COA locatie heeft plaatsgevonden), weegt de omstandigheid dat er een familielid in Nederland is overleden, nog zwaarder in het voordeel van betrokkene mee.

Traumatiserende ervaringen die in Nederland hebben plaatsgevonden

Bij traumatiserende ervaringen die in Nederland hebben plaatsgevonden kun je denken aan rampen of heftige gebeurtenissen. Deze omstandigheden kunnen meewegen bij de beoordeling of er sprake is van een schrijnende situatie. Voorbeelden hiervan zijn: een terroristische aanslag, moord, doodslag of zware mishandeling.

Gender-gerelateerde aspecten

Bij gender-gerelateerde aspecten kun je denken aan eerwraak of huiselijk geweld. Deze omstandigheden kunnen tot een schrijnende situatie leiden. Onderzoek hierbij de ernst van de situatie. Indien dit de enige omstandigheid is die wordt aangedragen, komt de vreemdeling niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning vanwege schrijnende omstandigheden. Je kunt de vreemdeling erop wijzen dat hij/zij een reguliere aanvraag voor gender-gerelateerde aspecten kan indienen.

Langdurig rechtmatig verblijf in Nederland

In tegenstelling tot het in beperkte mate meewegen van omstandigheden die zich voordoen tijdens onrechtmatig verblijf, kan langdurig rechtmatig verblijf wel in het voordeel van de vreemdeling meewegen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een vreemdeling die jaren op grond van een geldige vergunning bij zijn partner heeft verbleven. Als zich in die periode schrijnende omstandigheden hebben voorgedaan, weeg je deze omstandigheden in het voordeel van de vreemdeling in je beoordeling.

Belangen van het kind

Bij het beoordelen van een verblijfsaanvraag waarbij de situatie van een kind meespeelt, dient gewicht te worden toegekend aan het belang van het kind. Bij het nemen van de beslissing kunnen ook andere belangen doorslaggevend zijn, maar dan is het belangrijk dat wordt uitgelegd waarom andere belangen prevaleren boven het belang van het kind. Het belang van het kind is overigens in eerste instantie al onderdeel van de rest-toets of verblijf kan worden verleend in het kader van artikel 8 EVRM. Als een vreemdeling in aanmerking komt voor verblijf op grond van artikel 8 EVRM, toets je niet aan artikel 3.6ba Vb.

3.1.3 Hoe weeg je de aangevoerde omstandigheden?

Omstandigheden die passen in een afzonderlijk beleidskader

Als een vreemdeling omstandigheden aandraagt die toezien op een omstandigheid waar al een regulier verblijfsdoel voor bestaat (zoals medisch), kun je de vreemdeling wijzen op dit reguliere kader.

Samenstel van bijzondere omstandigheden

Om te kunnen vaststellen dat sprake is van een schrijnende situatie, moet altijd sprake zijn van een combinatie van meerdere bijzondere en individuele omstandigheden. Het enkele feit dat iemand bijvoorbeeld een gezinslid heeft verloren in Nederland is dus onvoldoende. De term 'bijzonder' doelt bovendien op niet-alledaagse omstandigheden. Bijzondere omstandigheden die zich voordoen tijdens onrechtmatig verblijf of procedureel rechtmatig verblijf, wegen minder zwaar mee in het voordeel van de vreemdeling.

3.1.4 Contra-indicaties

In paragraaf B11/2.5.1 Vc zijn de contra-indicaties genoemd die altijd moeten worden meegewogen.

Openbare orde

Bij openbare orde wordt aangesloten bij het reguliere toetsingskader. Zie hiervoor artikel 16, lid 1 onder d, Vw, 3.77 en 3.78 Vb en B1/4.4 Vc. Indien er 1F signalen zijn, moet je deze signaleringen onderzoeken.

Identiteit

De vreemdeling moet de identiteit aantonen. Twijfel aan de identiteit is een contra-indicatie. Denk hierbij aan identiteitsfraude, meerdere aliassen, valse identificerende documenten, onjuiste HIS beantwoording, etc.

Let op: de contra-indicaties hoeven niet altijd te betekenen dat iemand niet in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning op grond van artikel 3.6ba Vb. Dit wordt per casus individueel beoordeeld waarbij de contra-indicaties in het nadeel worden gewogen. Wanneer sprake is van doorslaggevende contra-indicaties, leg je de zaak niet voor aan het MDT Schrijnende Zaken (SZ) en wijs je de aanvraag af.

3.2 Toetsingskader tweede of volgende aanvraag

Deze paragraaf bevat een nadere uitwerking van paragraaf B11/2.5.2, C1/7 en C6/8.2 Vc.

De IND toetst **niet ambtshalve of op verzoek** of aanleiding bestaat gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid als bedoeld in artikel 14, eerste lid, Vw bij:

- een tweede of volgende aanvraag voor verlening van een verblijfsvergunning asiel (zie paragraaf C1/7 Vc)
- intrekking van een verblijfsvergunning asiel (zie paragraaf C6/8.2 Vc).
- EU-procedures.

Wanneer in een van deze procedures een beroep wordt gedaan op de discretionaire bevoegdheid, kun je de vreemdeling verwijzen naar een reguliere procedure.

Bij aanvragen van vreemdelingen die nog in het buitenland verblijven toetst de IND evenmin of aanleiding bestaat gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid als bedoeld in artikel 14, eerste lid, Vw.

Zie ook het stroomschema in de bijlage.

In navolging van de Afdelingsuitspraak van 27 augustus 2025 is de Tweede Kamer per brief⁴ geïnformeerd dat de uitgangspunten van het in 2019 genomen besluit over de discretionaire bevoegdheid overeind blijven. De toepassing van de discretionaire bevoegdheid blijft daarbij gemandateerd aan de DG IND.

In paragraaf B11/2.5.2. Vc is een nieuw beleidskader opgenomen met het uitgangspunt om voor tweede of volgende aanvraagprocedures zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de oorspronkelijke bedoeling van artikel 3.6ba Vb. In de praktijk komt het erop neer dat in beginsel geen aanleiding bestaat bij tweede of volgende aanvragen gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid omdat omstandigheden die ontstaan na het onherroepelijk worden van de eerste verblijfsaanvraag en die dus ontstaan op een moment dat de vreemdeling wist dat hij geen aanspraak op verblijf in Nederland had, voor rekening en risico van de vreemdeling komen⁵.

Dat maakt dat de weging van dezelfde omstandigheden in een eerste ten opzichte van een tweede/volgende aanvraag verschilt. Zo is in paragraaf B11/2.5.2. Vc opgenomen dat medische omstandigheden in een tweede of volgende aanvraag niet als bijzonder worden aangemerkt, terwijl bij een eerste aanvraag (ernstige) medische omstandigheden wel degelijk onderdeel uitmaken van het samenstel van de te wegen omstandigheden. Dit houdt verband met het feit dat omstandigheden waarvoor een zelfstandig beleidskader bestaat in tweede of volgende aanvragen niet worden meegewogen in de toets of sprake is van een schrijnende situatie. Wanneer een vreemdeling zich in een tweede of volgende aanvraag bijvoorbeeld op zijn medische situatie wil beroepen, is een aanvraag medisch de daartoe aangewezen route. Ook hierbij geldt overigens dat de aangevoerde omstandigheden zich in Nederland moeten hebben voorgedaan en dat één omstandigheid niet kan leiden tot het aannemen van een schrijnende situatie.

3.3 Bijzondere procedures

Deze paragraaf geldt zowel voor de eerste als voor de tweede of volgende aanvragen.

3.3.1 Asiel- en migratiebeheerverordening (AMbV)

Als op een vreemdeling de AMbV van toepassing is, toets je niet ambtshalve aan artikel 3.6ba Vb. Dit geldt dus zowel voor asielzoekers wiens aanvraag in de AMbV procedure wordt afgedaan als voor reguliere procedures van vreemdelingen op wie

⁴ Kamerbrief van 27 augustus 2025 Uitspraak Raad van State inzake discretionaire bevoegdheid, nr. 6696533.

⁵ Kamerbrief van 1 juni 2026 Diverse onderwerpen op het gebied van migratie, nr. 30573-240.

de AMbV van toepassing is. Deze werkwijze geldt ook bij tweede of volgende aanvragen.

Als de aanvraag van de vreemdeling alsnog behandeld wordt in de nationale asielprocedure en deze aanvraag als eerste aanvraag wordt beschouwd, toets je wel aan artikel 3.6ba Vb.

3.3.2 Slachtoffers mensenhandel (humanitair-tijdelijk)

Voor aanvragen tot het verlenen van een verblijfsvergunning humanitair tijdelijk op grond van het beleid in B8/3 Vc geldt een afwijkende aanvraagprocedure. De kennisgeving van de aangifte mensenhandel wordt ambtshalve aangemerkt als een aanvraag (er is dus geen aanvraagformulier) en er wordt binnen een streeftermijn van 24 uur beslist op de aanvraag. De aanvraag wordt in de meeste gevallen ingewilligd, tenzij sprake is van contra-indicaties zoals openbare orde. Mocht er sprake zijn van een afwijzing, dan handel je conform de paragrafen 3.1 of 3.2, afhankelijk of het een eerste dan wel een tweede of volgende aanvraag betreft.

3.3.3 Slachtoffers mensenhandel op wie de Dublinverordening dan wel AMbV van toepassing is

Voor vreemdelingen op wie de Dublinverordening of de AMbV van toepassing is, geldt dat enkel een verblijfsvergunning wordt verstrekt wanneer het OM aangeeft dat de aanwezigheid van de vreemdeling noodzakelijk is in Nederland.

Wanneer het OM aangeeft dat de aanwezigheid van de vreemdeling in Nederland niet noodzakelijk is, wordt de aanvraag afgewezen. In het afwijzende besluit hoeft niet aan artikel 3.6ba Vb getoetst te worden. Je toetst evenmin of er aanleiding bestaat gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid van artikel 14 Vw. Zie ook paragraaf B11/2.5 Vc.

3.4 Procedurele aspecten

3.4.1 Herstel verzuim bij de toets aan artikel 3.6ba Vb

In beginsel is het aan de vreemdeling om zijn bijzondere omstandigheden aan te dragen, de bewijslast ligt immers bij de vreemdeling. Als je in een incomplete zaak nog herstel verzuim moet bieden en er is op het aanvraagformulier nog nooit gevraagd naar bijzondere omstandigheden, dan stel je in deze brief de vreemdeling ook in de gelegenheid om eventuele bijzondere omstandigheden aan te dragen. Hetzelfde geldt als je een gehoor afneemt met de vreemdeling. Stel dan ook een vraag of er sprake is van een schrijnende situatie die is gelegen in een samenstel van bijzondere omstandigheden⁶.

3.4.2 Herstel verzuim in tweede of volgende aanvragen regulier

Bij tweede of volgende aanvragen regulier is het aan de vreemdeling om een uitdrukkelijk en onderbouwd beroep te doen op schrijnende omstandigheden. Als hier geen expliciet beroep op wordt gedaan, hoeft je er niet naar te vragen.

3.4.3 Zaken voorleggen aan het MDT SZ

Als je meent dat een vreemdeling in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op grond van schrijnende omstandigheden, leg je de zaak altijd voor aan het MDT SZ. Het MDT SZ bestaat uit de IND, COA en DTenV en - naar gelang de zaak -

⁶ De aanvraagformulieren van aanvragen die via een erkend referent worden ingediend, bevatten nog geen ruimte om schrijnende omstandigheden aan te voeren. Indien een vreemdeling die al in Nederland verblijft via de erkend referentenprocedure een eerste aanvraag in Nederland doet en deze aanvraag niet in aanmerking komt voor een inwilliging, moet de vreemdeling middels een herstel verzuim brief in de gelegenheid worden gesteld om eventuele bijzondere omstandigheden aan te dragen.

andere ketenpartners. Het MDT SZ adviseert DG IND over de zaak. DG IND neemt uiteindelijk de beslissing. Wanneer het advies van MDT SZ negatief is, kun je uit de inhoud van het advies putten om de beschikking te motiveren. Het is echter niet de bedoeling om in je besluit te vermelden dat de zaak door het MDT SZ besproken is.

[Zie interne notitie]

Het MDT SZ kan adviseren dat er nader onderzoek nodig is om een zaak zorgvuldig te kunnen beoordelen. Hiervoor kan er deskundigenadvies worden ingewonnen bij instanties die we ook in de vreemdelingenketen gebruiken.

4 Afstemming

Dit IB is afgestemd binnen SBJZ, met RVN, A&B en DMB.

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.